

28. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος πρωθυπουργός:

η βενιζελική πολιτική της περιόδου 1910 – 1912

- Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος κάλεσε τον Βενιζέλο να γίνει πρωθυπουργός
- Ο Βενιζέλος αρνήθηκε γιατί δεν συμφωνούσε με την κατάργηση της μοναρχίας, που πιθανότατα θα δίχαζε τον λαό
- Τελικά αποφασίστηκε να γίνουν εκλογές για αναθεωρητική και όχι συντακτική Βουλή
- Μετά από δύο εκλογικές αναμετρήσεις πλειοψήφισε το **Κόμμα των Φιλελευθέρων** (ιδρύθηκε από τον Βενιζέλο, αποτελούνταν από νέους πολιτικούς)

Το αναθεωρημένο Σύνταγμα του 1911

- Προστάτευε αποτελεσματικότερα τις ατομικές ελευθερίες
- Το κράτος μπορούσε να αφαιρεί από τους ιδιοκτήτες μεγάλες εκτάσεις γης, δίνοντάς τους αποζημιώσεις και να τα μοιράζει σε ακτήμονες
- Θεσπίστηκε η μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων
- Απαγόρευε στους στρατιωτικούς και στους δημοσίους υπαλλήλους α εκλέγονται βουλευτές
- Καθιέρωνε την υποχρεωτική δωρεάν εκπαίδευση

Ομάδα κοινωνιολόγων με επικεφαλής τον Αλ. Παπαναστασίου βοήθησε στις πιο πάνω αποφάσεις.

Η αναδιοργάνωση του στρατού

Ο Βενιζέλος ασχολήθηκε με την αναδιοργάνωση των ενόπλων δυνάμεων:

- ❖ Αναδιοργάνωσε τις ένοπλες δυνάμεις
- ❖ Φρόντισε να αποκτήσει επιρροή στο στράτευμα
- ❖ Επιδίωξε την αξιοποίηση όλων των αξιωματικών
- ❖ Επανέφερε στην αρχηγία του στρατού τον διάδοχο Κωνσταντίνο (κίνηση που προκάλεσε αντιδράσεις ανάμεσα στους βενιζελικούς)

Γιατί τα έκανε όλα αυτά;

Όλες οι παραπάνω πολιτικές πρωτοβουλίες δείχνουν ότι ο Βενιζέλος πίστευε ότι η Ελλάδα γρήγορα θα έμπαινε σε πόλεμο για να επιτύχει τους εθνικούς της στόχους. Έτσι, επιδίωξε τον συμβιβασμό με τον βασιλιά, την ενίσχυση των ασθενέστερων τάξεων και τη στρατιωτική ανασυγκρότηση της χώρας.

Μάρτιος 1912: θρίαμβος του κόμματος των Φιλελευθέρων στις εκλογές. Στην αντίληψη της ελληνικής κοινωνίας, ο Βενιζέλος ήταν ο ηγέτης που μπορούσε να επιλύσει τα μεγάλα κοινωνικά και εθνικά ζητήματα. Η Βουλή ανανεώθηκε με την εκλογή πολλών νέων βουλευτών.

Εργασίες

1. Να προσδιορίσεις αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι ιστορικά ορθό ή λανθασμένο.

α. Ο Βενιζέλος πρότεινε η Βουλή του 1911 να είναι Συντακτική.

β. Το Σύνταγμα του 1911 θέσπιζε τη μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων.

γ. Ο Βενιζέλος αναδιοργάνωσε τις ένοπλες δυνάμεις.

δ. Οι εκλογές του Μαρτίου του 1912 εξελίχθηκαν σε θρίαμβο για τον Βενιζέλο.

ε. Ο Αλ. Παπαναστασίου υπήρξε σφοδρός πολέμιος του Βενιζέλου.

2. Ο Βενιζέλος υποστηρίζει την ανάγκη πολιτικών μεταρρυθμίσεων. [Αποσπάσματα από την πρώτη ομιλία του Ελ. Βενιζέλου στον αθηναϊκό λαό (22.8.1910)]

Βενιζέλος: ...έδωκα την γνώμην να αφοσιωθή ο Στρατός εις το επείγον έργον της ανασυντάξεως των στρατιωτικών δυνάμεων της χώρας και συγχρόνως έδωκα εις την Επανάστασιν την συμβουλήν να αξιώση και να επιβάλη την σύγκλησιν Αναθεωρητικής Βουλής...

Φωναί: Όχι, όχι.

Έτεροι φωναί: Σιωπή, σιωπή.

Βενιζέλος: ...Αναθεωρητικής Βουλής, ήτις θα προέβαινε εις την αναθεώρησιν των διατάξεων εκείνων του Συντάγματος, την ανάγκην της μεταρρυθμίσεως των οποίων είχε καταδείξη η πείρα ημίσεος σχεδόν αιώνος [...]. Αλλά θα παραγνώριζε τις προφανή αλήθειαν, εάν δεν ανεγνώριζεν ότι εύρυνσις του κύκλου των εργασιών της όπως αναθεωρηθώσι και άλλαι διατάξεις του Συντάγματος μη θίγουσαι ούτε την μορφήν της Πολιτείας, ούτε την Εξουσίαν και το πρόσωπον του Βασιλέως, ούτε την τάξιν της Διαδοχής, ανταποκρίνεται προς ισχυράν αξίωσιν της Κοινής Γνώμης [...].

Βίβλος Ελευθερίου Βενιζέλου, Αθήνα 1964, τόμ. Α', σ. 364.

Να μελετήσετε την πηγή.

Ποια άποψη υποστηρίζει ο Ελ. Βενιζέλος; Πώς αντιμετωπίζει το αίτημα για σύγκληση συντακτικής Βουλής; Ποιο θεωρεί ότι πρέπει να είναι το εύρος των μεταρρυθμίσεων;